

ПРОФІЛАКТИКА ТРАВМАТИЗМУ

Травматизм - сукупність виниклих травм у певних групах населення. Розрізняють травматизм виробничий (у промисловості, сільському господарстві, транспорті, будівництві та інших галузях) та невиробничий.

Основні причини виробничого травматизму - незадовільні умови праці, недосконалі або несправні знаряддя виробництва або неправильна їх експлуатація, фізичний стан працюючої особи, тощо.

Серед цих загальних причин виробничого травматизму є безліч конкретних обставин, пов'язаних з особливостями організації праці на виробництві, його арсеналом, складом та кваліфікацією робітників. Порушення техніки безпеки на виробництві, застаріла та несправна апаратура, незадовільні санітарно-гігієнічні умови праці, недостатня кваліфікація робітника, перевтома, численні конструктивні недоліки устаткування та агрегатів сприяють цьому виду травматизму.

Головними умовами його профілактики є ретельна організація на виробництві заходів з техніки безпеки та суворий контроль за їх виконанням усіма працівниками.

Невиробничий травматизм включає такі види як дорожньо-транспортний, вуличний, побутовий, спортивний та дитячий.

Дорожньо-транспортний травматизм об'єднує усі травми, які людина отримує від транспортних засобів (якщо травми не пов'язані з виробничою діяльністю), незалежно від того, був потерпілий у машині чи ні. Багато ДТП виникає через керування автомобілем у стані алкогольного сп'яніння.

Профілактика дорожньо-транспортного травматизму вимагає значної уваги з боку держави за контрольними-регулюючими органами, а також уваги водіїв та пішоходів. Складовими профілактики дорожньо-транспортного травматизму є благоустрій доріг, виготовлення автотранспортних засобів підвищеної стійкості та опірності з безпечним керуванням, обов'язкове користування поясами безпеки, суворе дотримання правил руху, технічна справність автомобілів, рівень кваліфікації водіїв.

Вулична травма - це травма, що сталася на вулиці, у дворі, в лісі, полі тощо, незалежно від її причини (у тому числі зумовлена і транспортними засобами). Більшість вуличних травм виникає під час падіння потерпілого. Особливо часто це відбувається в осінньо-зимовий період та у вечірні години.

У профілактиці вуличного травматизму важливим є благоустрій вулиць (своєчасний ремонт покриття, посипання тротуарів і доріжок піском в ожеледицю, добре освітлення у вечірній час, організація вуличного руху), обладнання дворівних майданчиків для дитячих розваг та ігор, нагляд за дітьми.

Побутовий травматизм об'єднує травми, що виникають у домашніх умовах (у квартирі, на подвір'ї, в гаражі, на присадибних ділянках). Більшість таких травм пов'язана з прибиранням приміщення та приготуванням їжі. Переважають забиття, рани, опіки. Багато травм виникає і під час сварок та бійок, чому сприяє алкоголь. Частіше побутові травми виникають у осіб чоловічої статі, зокрема, молодих. В усьому світі побутові травми становлять майже половину всіх травм, що виникають поза робочим часом.

Психологічно людина звикає до навколишніх умов, а це призводить до притуплення почуття небезпеки, виникає зневажливе ставлення до правил і порад, які містяться в інструкціях до побутових приладів, механізмів, зброї, іграшок тощо.

Останнім часом застосовуються нові види палива, струм великої напруги, дрібні електроприлади, що мають велику швидкість обертання, нові матеріали для оздоблення приміщень та хімічні побутові засоби. Все це слід контролювати засобами безпеки, бо інакше можуть виникнути нещасні випадки і травми.

Вид побутового травматизму залежить від віку. Діти молодшого віку заковтують дрібні предмети, які можуть потрапити не в стравохід, а дихальні шляхи і викликати задуху, стягують каструлі з окропом, падають в незакриті ями, погребі, колодязі. Єдиний засіб запобігти таким нещасним випадкам - постійний нагляд.

Діти дошкільного та шкільного віку отримують переломи й травми від падіння з висоти, поранення при грі з вибухо- та пожежонебезпечними речовинами. Окрему групу становлять травми осіб літнього віку. Показники частоти травм у цій групі різко зростають після 65 років. Люди літнього віку нерідко ослаблені хворобами, мають знижений зір і слух, погано координують свої рухи.

До попереджувальних заходів належить навчання громадян загальним методам захисту під час виникнення нещасних випадків, що призводять до травми.

Побутовий травматизм можна зменшити шляхом поліпшення житлових умов людей, розвитку сфери комунальних послуг, збільшення кількості і доступності дошкільних дитячих закладів, підвищення знань стосовно експлуатації побутових приладів, зокрема, електричних та газових плит, боротьби з пияцтвом та наркоманією та ін.

Спортивний травматизм - це травми, отримані під час заняття спортом на майданчиках та в залах. Цей вид травматизму складає близько 2-3 відсотків від усіх пошкоджень травматичного походження і характерний для футболістів, боксерів, гімнастів, хокеїстів та мотогогонщиків. Переважають травми опорно-рухового апарату (забиття, переломи, розтягнення, вивихи), а також травми голови та тулуба.

Профілактика спортивного травматизму зводиться до удосконалення організації проведення тренувань та змагань, спортивних знарядь, дотримання дисципліни, поліпшення роботи керівників та тренерів спортивних колективів, контроль за виконанням санітарно-гігієнічних норм під час занять спортом, а також медичний контроль за спортсменами.

До **дитячого травматизму** належать усі види невиробничого травматизму - дорожньо-транспортний, побутовий, шкільний, вуличний, спортивний та інше. Нещасні випадки з дітьми в побутових умовах трапляються частіше у віці до 3 років. Переважна більшість травм у дітей до 13 років спостерігається в шкільному віці, під час ігор та занять спортом (50%); 30% травм виникають вдома і 20% — в дорожньо-транспортних пригодах (смертність сягає 80%).

Дитячий травматизм - сфера уваги всіх, в першу чергу держави, органів внутрішніх справ, освіти, охорони здоров'я, дошкільних закладів, школи, спортивних організацій, водіїв усіх видів транспорту і, насамперед, сім'ї. Найважливішими заходами його профілактики є контроль за вчинками дітей з боку дорослих, усунення з поля зору дітей небезпечних предметів - ножів, ножиць, гострих палиць та спиць, сірників, хімічних речовин, ліків, заборона гратись на вулицях, купатися без нагляду дорослих та інше.

Щоб уникнути небезпечних ситуацій і травм необхідно, насамперед, виконувати такі загальні вимоги безпеки:

- суворо дотримуватися правил безпеки незалежно від місця перебування: на роботі, удома чи на вулиці;
- уникати небезпечних місць, обирати найбезпечніший маршрут свого руху;
- не перебувати на виробничих об'єктах, будівельних майданчиках без дозволу, супроводу служби технічного нагляду та в аварійних приміщеннях;
- купатися тільки у спеціально відведених для цього місцях;
- бути обережним у місцях можливих обвалів та падіння предметів з висоти.

Для того, щоб у людини сформувалися світогляд і навички безпечної поведінки, їй потрібно:

- перед виконанням будь-яких дій незмінно пам'ятати, до яких наслідків може призвести необережне поводження з вогнем, перехід дороги в невизначеному місці або невикористання засобів захисту, тощо;
- виробити чітке розуміння, що краще безпечніше, ніж швидше;
- постійно вчитися на помилках інших людей (потерпілих, травмованих, загиблих);
- зрозуміти, що після впливу на організм людини шкідливих і небезпечних факторів вороття до здорового та повноцінного способу життя вже може і не бути;
- розвивати інстинкт самозбереження як природний спосіб уникнути небезпеки під час виникнення екстремальних ситуацій.